

Робота НМЦ ПТО з підвищення мовної культури в учнівському середовищі

Сьогодні культура мови є актуальною проблемою, вона підтримує суспільний престиж державної мови, сприяє підвищенню загальної культури особистості, вдосконаленню і культивуванню мови.

Під час підготовки питання було проведено дослідження, яке визначило основні причини недостатнього рівня культури мовлення.

Проблеми:

- більшість учнів мало читає, а ще менше художніх текстів рідною мовою;
- сучасний час технізації виробив байдужість до гуманітарних дисциплін, зокрема, до мови як навчального предмета, через це втрачено елементи творчості, усвідомлення практичної необхідності знання мови, тобто, маємо поверховість знань;

- відсутність або недостатність навичок користування довідковою літературою (словниками, довідниками), що призводить до зменшення знань, відставання від розвитку норм літературної мови.

Разом із творчою групою викладачів проведено детальний аналіз олімпіадних, конкурсних робіт, результатів ДПА, що дало змогу виявити типові мовні помилки, які були розглянуті на обласній секції. Серед них:

- граматичні (творення слів, вибір правильного закінчення, синтаксичні форми);

- лексичні (розрізнення значень і семантичних відтінків слів, закономірності лексичної сполучуваності);

- стилістичні (доцільність використання нових засобів у відповідній ситуації);

- орфографічні, пунктуаційні, орфоепічні.

Я як методист спільно з викладачами постійно працюю щодо збагачення мовлення активною лексикою, усунення лексичних помилок у мовленні. Нами розроблено систему практичних вправ і завдань, які допомагають досягти певних результатів у підвищенні культури мови і мовлення з різних тем і розділів програми, сприяють формуванню інтересу до вивчення мови, мовної культури.

Акцент зроблено на сучасний комунікативно-діяльнісний підхід:

- практична спрямованість уроків мови;
- результативність творчої мовленнєвої діяльності учнів;
- комунікативні, ситуативні вправи, вправи на редагування, мовленнєві на моделювання професійно орієнтованих завдань на збагачення термінологічного словника;

- викладач як партнер у спілкуванні, організатор навчального процесу щодо оволодіння мовними і мовленнєвими засобами.

Рекомендації щодо вирішення проблеми, підвищення мовної культури:

- виробити стійкі навички мовленнєвого самоконтролю, самоаналізу;

- постійно тренувати пам'ять, удосконалювати навички логічного мислення, не припиняти процес пізнання;
- навчитися чути себе, слухати співрозмовника, опанувати способи мислення і мовлення;
- частіше користуватися словниками, правописом, довідниками, посібниками зі стилістики з метою коригування знань відповідно до вимог часу;
- оволодівати жанрами, видами писемного мовлення, зокрема ділового.

Для викладачів розроблено схему самоаналізу уроків на допомогу підвищення мовної культури:

- стимулювання учнів до вибору і самостійного використання різних способів виконання завдань;
- створення педагогічних ситуацій спілкування (ініціатива, самостійність, вибірковість у способах роботи);
- оптимальне використання фронтальної, групової, індивідуальної, форми організації пізнавальної діяльності учнів;
- використання проблемних ситуацій, творчих завдань, різномісних домашніх завдань, рекомендацій щодо їх виконання;
- створення атмосфери зацікавленості учня.

Схема аналізу діяльності учнів на уроці, яка допоможе оцінювати не лише кінцевий результат, але і процес його досягнення:

Прізвище, ім'я, по батькові учня	Індивідуальний внесок у навчальний процес	Оригінальні відповіді, запитання	Уміння вибирати мовні засоби	Учні, які не брали участь в обговоренні проблем
----------------------------------	---	----------------------------------	------------------------------	---

АНКЕТА ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ ЩОДО МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Назвіть найбільш вдалі прийоми створення позитивного настрою в учнів на уроці: мотивація на результативність роботи, ситуація успіху, психологічний тренінг, «подаруй мені посмішку», «комплімент», «Світлофор».

2. Які активні методи і прийоми мотивації навчальної діяльності ви вважаєте найбільш оптимальними: позитивна оцінка роботи учнів, заохочення, мозковий штурм, знайди помилку, робота в парах, малих групах, пошукова робота, прийоми зіставлення і протиставлення.

3. Яким із них ви надаєте перевагу у своїй роботі: методичні дослідження, дискусії, презентації, ігрові моменти, інтерв'ю, питання Сократа.

4. Чи складається у вас власна система мотивації навчальної діяльності: у більшості складається.

5. Чи вдається вам виробити в учнів раціональні способи розумової праці і навичок самоорганізації; якими методами і засобами: більш досвідченим педагогам вдається краще, молодим – важче.

Як часто ви створюєте такі умови на уроці, коли в учня активно формуються елементи «само» (самоконтролю, самоаналізу, самореалізації): не часто, залежно від складу групи, важче дається самоаналіз.

6. Який стиль спілкування з учнями на уроці для вас є пріоритетним:

- авторитарний (5 осіб)
- демократичний (7 осіб)

- співробітництво (23 особи).

Деякі поєднують, враховуючи специфіку групи.

7. Який характер навчальної діяльності в процесі застосування інтерактивних та активних технологій у вас є переважаючим:

- репродуктивний (5)

- конструктивний (8)

- творчий (22).

8. Яких уроків у вас більше:

- які досягли поставленої мети

- частково досягли мети

- не досягли мети.

Намагаються досягти поставленої мети.

9. Чи складно вам обирати методи та прийоми активного та інтерактивного навчання? Чи потребуєте ви методичної допомоги, з яких питань: залежно від групи; методичних матеріалів достатньо.

10. Які форми роботи використовуєте для розвитку культури мови і мовлення: культура мови професії, редагування речень, творчі роботи, диктанти, перекази, діалоги, ситуації, мовленнєві твори-мініатюри.

Це дає можливість оцінювати діяльність учнів не тільки за кінцевим результатом, а й за процесом його досягнення.

Запропоновано також алгоритм рефлексії учнів наприкінці уроку для самооцінки діяльності:

«Я» - як відчував себе в процесі навчання, чи було мені комфортно, з яким настроєм працював, чи задоволений собою, що було найбільш цікавим.

«Ми» - чи результативно працювалось у групі, які труднощі відчув, що вважаєте своїм успіхом на уроці, чи використав всі свої потенційні можливості.

Підсумовуючи сказане, хочу наголосити, що формування мовної культури учнів є спільною справою викладачів-словесників, преси, радіомовлення, телебачення, власне кожної людини, котра добре володіє словом і може стати взірцем його застосування.

Рішення
навчально-методичної ради НМЦ ПТО у Дніпропетровській області
(протокол № 2 від 26 березня 2015 р.)

Заслухавши інформацію методиста Подчезерцевої Л.І. про роботу НМЦ ПТО з підвищення мовної культури в учнівському середовищі навчально-методична рада відзначила актуальність питання для забезпечення високого рівня спілкування, ефективного здійснення всіх функцій мови, покращення стосунків між людьми, сприяння підвищенню загальної культури особистості і суспільства загалом.

Виходячи з вищезазначеного, НМР НМЦ ПТО ухвалила:

1. Інформацію методиста Подчезерцевої Л.І. взяти до уваги.

Методисту Подчезерцевій Л.І.

1. Надавати систематичну практичну допомогу викладачам ПТНЗ у підвищенні мовної культури в учнівському середовищі шляхом створення практичних методичних посібників, збірників вправ, проведення відповідних конкурсів, мовних турнірів, олімпіад, інтелектуальних змагань з детальним аналізом результатів.

Постійно

2. Поширювати кращий педагогічний досвід з удосконалення і збагачення культури мови професії активною лексикою: Звірко Т.М. (ДВПУ), Костікової О.Г. (ДЦППРК), Есаулко О.О. (НЦПО), Резниченко Т.М. (ДВПУБ), Колесник Л.А. (ПТУ-6).

3. Кращі матеріали розміщувати на сайті НМЦ ПТО.

4. Розробити програму курсу з вільнообраних предметів щодо формування культури мовлення в учнівському середовищі.

Термін: до 01 липня 2015р.

5. Розробити рекомендації для ПТНЗ щодо єдиного орфографічного режиму в навчальних закладах.

Термін: до 01 вересня 2015р.

Рекомендувати директорам ПТНЗ:

1. Щороку планувати і вивчати питання формування і підвищення мовної культури учнів на засіданнях педагогічної ради, методичних комісій з глибоким аналізом результативності роботи.

2. Заохочувати і стимулювати роботу найбільш активних викладачів щодо створення збірників вправ, практичних посібників спрямованих на підвищення мовної культури.

Постійно

3. Сприяти активізації участі учнів в інтелектуальних змаганнях різного рівня з метою розвитку творчого потенціалу, удосконалення мовної культури.

Постійно